

Kijkwijzer voor gesprekken met ouders

Beeld zegt meer dan tekst. Daarom zijn korte films gemaakt van de gesprekvormen met ouders die in De Gereedschappskist zijn opgenomen. De films zijn bedoeld om leraren (aankomend, beginnend en ervaren) te helpen reflecteren op hoe zij de gesprekken met ouders voeren: wat gaat goed en wat kan beter? Voor elke situatie is een liever niet zo gesprek en een 'zo kan het ook' versie opgenomen. De films duren minimaal 1 minuut en maximaal 4 minuten en geven geen volledige doorloop van een gesprek weer.

De beschikbare films

Om de privacy van de deelnemende leerlingen te beschermen, kunt u de films bekijken door via www.hogeschoolrotterdam.nl/onderzoek/projecten-en-publicaties/talentontwikkeling/gereedschappskist/degereedschappenen/filmmateriaal/aanvragen-wachtwoord/ een toegangscode aan te vragen. Met de toegangscode kunt u inloggen op het afgeschermd deel van de website. Hier vindt u in de loop van 2017 de volgende films:

Voortgangsgesprekken (februari 2017)

	leeftijdsgroep	leerling
1	basisonderwijs middenbouw (groep 3)	Aysegul Yilmaz
2	basisonderwijs bovenbouw (groep 6)	Erica Esdoorn
3	voortgezet onderwijs onderbouw (klas 2)	Iliass Touzani

Kennismakingsgesprekken (april 2017)

	leeftijdsgroep	leerling
1	basisonderwijs onderbouw (groep 1)	Reza Ahmadi
2	basisonderwijs bovenbouw (groep 6)	Erica Esdoorn
3	voortgezet onderwijs onderbouw (klas 1)	Anna van der Pluijm

Informele gesprekken (mei 2017)

	leeftijdsgroep	leerling
1	basisonderwijs onderbouw (groep 1)	Fatma Yilmaz
2	basisonderwijs onderbouw (groep 1)	Reza Ahmadi
3	basisonderwijs onderbouw (groep 2)	Jeremy Santos

Adviesgesprekken (november 2017)

	leeftijdsgroep	leerling
1	basisonderwijs bovenbouw (groep 8)	Yordi Perez
2	basisonderwijs bovenbouw (groep 8)	Hakan Oz

1) De films zijn ontwikkeld door Martine van der Pluijm, Mariëtte Lusse, Rosa Rodrigues en Senem Tekin van de onderzoeksgroep 'ouders in Rotterdam Zuid' van Hogeschool Rotterdam. Verschillende leraren, ouders en leerlingen hebben meegewerkt. Scholen van de BOSS themakring ouderbetrokkenheid hebben meegedacht over de films voor het basisonderwijs. RVC de Hef heeft actief bijgedragen aan het voortgangsgesprek (het MOL-gesprek) in het voortgezet onderwijs.

Werken met de films

Met behulp van de films kunnen leraren reflecteren op hun aanpak van oudergesprekken (bespreekpunten, gespreksvoering) en deze aanpak desgewenst opfrissen. Leraren kunnen dat individueel doen, in een bouw- en/of teambespreking met elkaar bespreken of op een studiedag een nieuwe aanpak afspreken en oefenen. Lerarenopleiders kunnen de films gebruiken om studenten met de gespreksvormen bekend te maken.

Het is raadzaam te beginnen met het bekijken van het 'liever niet zo' filmpje. Op basis van deze films kunnen leraren bedenken hoe het anders zou kunnen. Het 'zo kan het ook' filmpje is bedoeld om aanvullend inspiratie op te doen om het gesprek anders te voeren. Deze films geven een voorbeeld van alternatieven om het gesprek aan te pakken, maar zijn nadrukkelijk niet bedoeld als voorbeeld van de enige juiste aanpak, gesprekken voeren blijft mensenwerk en iedereen heeft een eigen stijl.

Gerichter kijken naar gesprekken met ouders

De kijkwijzer is een hulpmiddel bij het gericht kijken naar gesprekken met ouders en bij het oefenen met het anders voeren van oudergesprekken. De kijkwijzer is opgebouwd aan de hand van de tien succesfactoren voor beter samenwerken met ouders. Voor lerarenopleidingen zijn bovendien de basis gespreksvaardigheden toegevoegd en is er aandacht voor lastige gesprekken.

Succesfactoren voor beter samenwerken met ouders (Lusse, 2013)

Succesfactoren voor het leggen van **CONTACT** tussen school en ouders

1	welkom	school zorgt dat ouders zich welkom voelen
2	kennismaken	school maakt vroegtijdig kennis met alle ouders
3	alle ouders	school heeft contact met een ouder (en zo nodig ook een andere begeleider) van elk kind

Succesfactoren voor de **SAMENWERKING** tussen school, ouders en leerlingen

4	regie leerling	school nodigt de leerling standaard uit bij regulier, individueel contact met ouders
5	wederkerigheid	school zorgt voor interactie, dialoog en uitwisseling van informatie met ouders
6	gesprek thuis	school voedt het gesprek tussen ouder en kind thuis
7	positieve aandacht	school besteedt (ook) aandacht aan wat goed gaat

Succesfactoren voor het met school, ouders en leerlingen samenwerken aan **TOEKOMSTPERSPECTIEF**

8	schoolloopbaan	school neemt de schoolloopbaanontwikkeling van de leerling als leidraad voor het contact met ouders
9	ontwikkelpunten	school initieert op ontwikkelpunten van de leerling een concreet plan waarin de rol van leerling, ouder en school duidelijk is
10	perspectief	school bespreekt teleurstellingen in de schoolloopbaan met ouder en kind

Kijkwijzer voor gesprekken met ouders: succesfactoren (Lusse, 2013)

succesfactor	indicatoren ²	1	2	3	4	5
CONTACT						
welkom	de leraar heet de ouder(s) welkom	☐	☐	☐	☐	☐
	de toon van de leraar is vriendelijk	☐	☐	☐	☐	☐
	leraar en ouder spreken af hoe zij contact onderhouden	☐	☐	☐	☐	☐
kennis- maken	de leraar laat blijken het kind te kennen	☐	☐	☐	☐	☐
	de leraar laat blijken de ouder(s) te kennen	☐	☐	☐	☐	☐
	de leraar laat blijken de achtergrond van het gezin te kennen (of deze te willen leren kennen)	☐	☐	☐	☐	☐
alle ouders	de leraar staat open voor ondersteuning of vervanging van de ouder door een andere volwassene uit het netwerk van het gezin	☐	☐	☐	☐	☐
SAMENWERKEN						
regie leerling	de rol van de leerling in het gesprek is duidelijk	☐	☐	☐	☐	☐
weder- kerigheid	de leerling komt regelmatig aan het woord	☐	☐	☐	☐	☐
	de ouders bepalen (mede) de agenda	☐	☐	☐	☐	☐
	de ouders komen regelmatig aan het woord	☐	☐	☐	☐	☐
	er is sprake van informatie-uitwisseling	☐	☐	☐	☐	☐
gesprek thuis	er is sprake van interactie	☐	☐	☐	☐	☐
	de leraar benadert de ouder als ervaringsdeskundige	☐	☐	☐	☐	☐
	de leraar nodigt de ouder uit te vertellen over de thuissituatie	☐	☐	☐	☐	☐
	de leraar nodigt ouder en leerling uit te vertellen over de (thuis)begeleiding van het kind bij schoolzaken	☐	☐	☐	☐	☐
positieve aandacht	de leraar geeft een concrete suggestie over hoe de ouder de leerling thuis kan ondersteunen	☐	☐	☐	☐	☐
	de leraar biedt aanknopingspunten voor trots bij het kind	☐	☐	☐	☐	☐
positieve aandacht	de leraar biedt aanknopingspunten voor trots van de ouder(s) op het kind	☐	☐	☐	☐	☐
	TOEKOMSPERSPECTIEF					
school- loopbaan	interesses, talenten en/of loopbaankeuzes komen aan bod	☐	☐	☐	☐	☐
	leraar, ouder en leerling formuleren afspraken (en ieders rol daarin) t.a.v. het verder ontwikkelen van interesses, ambities en kwaliteiten van de leerling	☐	☐	☐	☐	☐
ontwikkel- punten	leraar, ouder en leerling bespreken ieders verwachting t.a.v. de leerling en diens ondersteuning thuis en op school	☐	☐	☐	☐	☐
	leraar, ouder en leerling formuleren afspraken (en ieders rol daarin) t.a.v. ontwikkelpunten	☐	☐	☐	☐	☐
perspectief	de leraar signaleert en bespreekt teleurstellingen bij de ouder en/of leerling	☐	☐	☐	☐	☐
	de leraar zoekt in geval van teleurstelling met de ouder en leerling naar een nieuw perspectief	☐	☐	☐	☐	☐

2) 1 = zeer oneens, 2 = oneens, 3 = neutraal, 4 = eens, 5 = zeer eens

Kijkwijzer voor gesprekken met ouders: gespreksvaardigheden

indicatoren ³	1	2	3	4	5	nvt
BASISGESPREKSVAARDIGHEDEN (Lusse & Diender, 2014)						
de leraar brengt structuur aan in het gesprek	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leraar maakt oogcontact met leerling en ouder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leraar luistert actief (lichaamshouding-hummen)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leraar laat stiltes vallen (zodat ouder en leerling de kans krijgen een antwoord te formuleren)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leraar probeert de beweegredenen van ouders te achterhalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leraar stelt open vragen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leraar vraagt door (verdiept zich in de achtergrond)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leraar vat het gesprek samen en toetst of deze samenvatting klopt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leraar heeft het gesprek goed voorbereid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leraar helpt een oplossing te zoeken voor ouders die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EXTRA VAARDIGHEDEN BIJ LASTIGE GESPREKKEN (Boone & van der Pluijm, 2015)						
de leraar vraagt door (stelt zijn oordeel uit)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leraar vertelt concreet aan ouders wat hij/zij van hen zou willen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de leraar stelt duidelijke grenzen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3) 1 = zeer oneens, 2 = oneens, 3 = neutraal, 4 = eens, 5 = zeer eens